

os danne en Forskudsforening, vi faa af Statskassen en Driftskapital, og I kunne faa eders flydende Driftskapital af os. Det er en meget naturlig Ordning. Er der saa Folk i den By eller det Sogn eller det Herred, hvor dette Andelsmejeri virker, som ikke ere Medlemmer af Mejerierne, saa er der ikke det mindste i Vejen for, at disse Mænd kunne slutte sig sammen i særlige Forskudsforeninger, som nyde samme Begunstigelser, som Andelsmejerierne nyde. Jeg kan heller ikke se, at der i og for sig er det allerringeste i Vejen for, at Andelsmejerierne kunne konstituere sig som Forskudsforeninger, og som saadanne tage op i sig Medlemmer, som ikke ere Medlemmer af Andelsmejeriet. Der bliver blot det at tage Hensyn til, at Andelsmejeriets Bestyrelse optræder i en Egenkab som Bestyrelse for Andelsmejeriet og i den anden Egenkab som Bestyrelse for Forskudsforeningen. Jeg tror virkelig, det er en rigtig og sund Tanke, her er kastet frem, men jeg tror ikke, man skal tænke sig, og det have de ærede Talere maaste heller ikke gjort, at man skal optage nogen som helst Bestemmelse eller Anvisning dertil i Loven. Det tror jeg, man maa overlade til Foreningerne selv, hvorvidt de ville konstituere sig paa en saadan Maade, at de kunne benytte Lovens Bestemmelser. Der er fra adskillige Taleres Side fremsat Ønske om, at man noget skulde udvide Formaalet, som dette Lovforslag har, idet man har peget paa, at naar en Mand har det Uheld at miste en god Hest eller et godt Kreatur og skal købe en ny, maatte han kunne henvende sig til disse Foreninger for at faa Laan; men dette vilde Bestemmelserne her jo være til Hinder for, idet det kun er selve den flydende Driftskapital, som det gælder om. Jeg vil dog meget advare mod, at man kommer ind paa at udvide Formaalet, thi i det Øjeblik, man gaar videre, end Forslaget her byder, tror jeg, at hele Fundamentet vil vaksle. Man vil med Rette saa kunne være ængstelig for i det Omfang, her er foreslaaet, at bygge og basere en Laaneforening paa det solidariske Ansvar og paa det alene. Det er i og for sig en meget betænkelig Sag at gøre det. Jeg tror, ja, jeg føler mig overbeviset om, at naar man begrænser Formaalet og Foreningens Virkemaade som gjort i Forslaget, vil det solidariske Ansvar ikke med Rette kunne affrække nogen fra at gaa ind i disse Foreninger. Udvider man derimod Formaalet, ja, saa maa jeg indrømme, at saa ville Betænelighederne blive større. Disse andre Formaal, man har nævnt, og til hvilke man skulde have Laan gennem disse Foreninger, bl. a. til Dræning og Mergling, tror jeg

ikke, man skal lægge ind under disse Foreninger. Der er jo Afgang til at faa den Slags Laan fra Sparekasser mod Kaution. Det er meget almindeligt at faa Laan paa den Maade. Det er ganske vist, at man mod Kaution kan faa Laan af den Beskaffenhed og til de Øjemed, der er Tale om i Forslaget, men et af de Maal, som Forslaget har stillet sig, er netop noget at indskrænke Brugen af Kautionslaanene, thi selv om det gaar meget let at faa Raaboen til at kautionere for et saadant Laan i en Sparekasse, og selv om man hidtil ikke har sporet nogen Ulempe deraf, og Sparekasserne ikke have lidt noget Tab derved, tror jeg ikke, man bør slaa sig til Ro dermed, naar man ved, at Sparekasserne i Øjeblikket have Laan af denne Art ude til c. 50 Millioner Kr. Det er vist betænkeligt at støtte Driftskrediten i større Grad end allerede sket er paa saadanne Kautioner. Kunde man derfor ved dette Lovforslag komme noget bort fra Kautionslaan, tror jeg, der allerede vilde være vundet meget. Men at tro, at man ad den her anvisne Vej kan komme til helt at ubelufte Kautionslaan, vilde vistnok være at sigte højere, end man kan naa. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Beth-Øspensen) spurgte mig, hvorledes jeg havde tænkt mig, at det skulde gaa til, at Foreningerne skulde udlåne 50 Kr. pr. Kreatur i Løbet af Aaret, naar de kun fik af Staten 30 Kr. pr. Kreatur som Driftskapital. Det ærede Medlem maa jo se paa Bestemmelsen i § 2. b. om, at Maksimum for Statens Udlaan til Foreningerne er 30 Kr. pr. ansat Kreatur, i Forbindelse med § 1. e., som angiver, at disse Laan skulle være kortvarige og skulle tilbagebetales afdragsvis i Løbet af et Aar, samt § 1. f., at Medlemmerne i hvert Regnskabsaar kunne faa et Laan af indtil 50 Kr. pr. ansat Kreatur. Det er en af de allervæsentligste Betingelser, for at Lovforslaget kan komme til at virke efter sit Formaal, dette, at Laanene blive tilbagebetalte i Løbet af kort Tid. Hvis man kommer ind paa Laan, der staa et helt Aar igennem, ere vi uden for det, som er Lovforslagets Ramme. Naar disse Betingelser opfyldes, og Laanene blive kortvarige, saaledes at de flyde ud og ind af Kasserne, hvilket jo vil kunne gøres lettere ogsaa derigennem, at Staten giver Stempelfrihed for Gældsbeviserne, saa er jeg gaaet ud fra — og jeg tror med Rette — at en Driftskapital af $\frac{2}{3}$ af Laanebeløbene vil være tilstrækkeligt. Skulde det ikke være tilstrækkeligt, ja saa kan man jo sætte en Bestemmelse ind om, at der kan gøres Undtagelser. Men jeg tror, at en Bestyrelse, som ordner sig fornuftig, vil kunne have til-